

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 405/2019
12.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Александра Гогић, адвокат у ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3288/18 од 19.09.2018.године, у седници већа 12.02.2020.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3288/18 од 19.09.2018.године и пресуда Основног суда у Сремској Митровици П 687/16 од 19.04.2018.године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој по основу стицања без основа исплати износ од 2.306.608,11 динара са законском затезном каматом од 02.04.2007.године до исплате и износ од 783.202,59 динара са законском затезном каматом од 07.03.2007.године до исплате.

У преосталом делу ревизија туженог се **ОДБИЈА**.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима поступка тако што се обавезује тужени да тужилци на име трошкова парничног поступка исплати износ од 165.750,00 динара у року од 15 дана, а тужилца се обавезује да туженом на име трошкова жалбеног и ревизијског поступка исплати износ од 495.979,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици П 687/16 од 19.04.2018.године је обавезан тужени да тужилци исплати по основу стицања без основа износ од 2.306.608,11 динара са законском затезном каматом од 02.04.2007.године до исплате; износ од 2.048.483,65 динара са законском затезном каматом од 25.04.2014.године до исплате и износ од 783.202,59 динара са законском затезном каматом од 07.03.2007.године до исплате и да тужилци на име трошкова спора исплати износ од 234.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом број Гж 3288/18 од 19.09.2018.године одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14) па је оценио да је ревизија туженог делимично основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревидент указује на битну повреду поступка из члана 374. став 1. ЗПП, али не наводи у чему се те повреде састоје.

Према утврђеном чињеничном стању тужени је у својству војника на одслужењу војног рока скривио саобраћајни удес који се догодио 24.05.2003.године на путу ...-.....-..., возећи неприлагођеном брзином од 139 км/ч у ноћним условима видљивости где је требао да смањи брзину на 60 км/ч. Против туженог је вођен кривични поступак код Општинског суда у Сремској Митровици у којем је донета пресуда К 165/04 од 21.12.2004.године, којом је тужени оглашен кривим и изречена му је условна осуда и утврђена казна затвора у трајању од 6 месеци са одложним роком од 2 године. Путничко возило којим је управљао тужени је било власништво тужиље. У том саобраћајном удесу сапутници туженог ББ, ВВ и ГГ су задобили телесне повреде, а возило војске је оштећено и наступила је материјална штета у износу од 166.579,15 динара.

Пресудом Општинског суда у Сремској Митровци П 490/05 од 02.03.2006.године, која је потврђена пресудом Окружног суда у Сремској Митровици Гж 943/06 од 18.05.2006.године, тужени и правни претходник тужиље су солидарно обавезани да исплате тамо тужиоцу ВВ на име накнаде штете укупан износ од 590.000,00 динара и трошкове спора у износу од 75.515,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате. Пресудом Општинског суда у Сремској Митровици П 491/09 од 18.11.2009.године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 820/2010 од 19.08.2010.године тужиља је обавезана да тамо тужиоцу ББ исплати на име накнаде штете 600.000,00 динара, од чега солидарно са туженим 350.000,00 динара, за претрпљени страх 450.000,00 динара, од чега 250.000,00 динара солидарно са туженим, за претрпљене душевне болове због наружености 700.000,00 динара од чега 450.000,00 динара солидарно са туженим, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности 1.300.000,00 динара од чега солидарно са туженим 900.000,00 динара све са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, као и да му надокнади трошкове спора од 252.550,00 динара од чега солидарно са туженим 164.200,00 динара. Тужиља је као извршни дужник 25.04.2014.године исплатила ББ, као извршном повериоцу укупно 2.048.483,65 динара, а претходно је такође као извршни дужник исплатила оштећенима 07.03.2007.године износ од 783.202,59 динара, а 02.04.2007.године износ од 2.306.608,11 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да није основан приговор застарелости потраживања који је тужени истакао, па су обавезли туженог да тужиљи исплати износе које тужбом потражује. Оцењено је да је основ тужиљиног потраживања стицање без основа јер је по правноснажним и извршним пресудама као солидарни дужник тужиља исплатила оштећенима, тужиоцима у тим парницама целокупне износе, па стога стоји обавеза туженог да тужиљи исплати износе који се тужбом потражују на основу члана 210. став 1. ЗОО. Наведено је да је тужба поднета 08.10.2015.године, а како се потражују износи исплаћени 02.04.2007.године, 07.03.2007.године и 25.04.2014.године, то није протекао десетогодишњи рок прописан чланом 371. ЗОО. На основу члана 214. ЗОО обавезан је тужени да тужиљи исплати законску затезну камату од дана када је тужиља извршила исплате извршним повериоцима.

Врховни касациони суд је оценио да су нижестепени судови о приговору застарелости потраживањима одлучили погрешном применом материјалног права на потраживање тужиље од 02.04.2007.године и од 07.03.2007.године,.

Наиме, у време када је тужиља извршила исплату по правноснажним судским пресудама 02.04.2007.године и оштећеном исплатила износ од 2.306.608,11 динара и 07.03.2007.године када је оштећеном исплатила износ од 783.202,59 динара, на снази је био Закон о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ бр. 43/94, 29/96, 44/99 и 74/99), који је чланом 195. став 2. прописао да држава има право да од војног лица тражи накнаду износа исплаћеног трећим лицима за штету коју у вези са вршењем службе учини тим лицима само ако је штету учинило намерно или из крајње непажње. Захтев државе да од војног лица тражи ту накнаду застарева у року од 6 месеци од дана исплате. Тужени је према члану 9. овог закона имао статус војног лица јер је био на одслужењу војног рока. Како је тужиља тужбу поднела тек 08.10.2015.године, односно у време када је већ увелико наступила застарелост потраживања од туженог, то је тужбени захтев тужиље за исплату наведених износа неоснован и Врховни касациони суд је из тог разлога преиначио нижестепене пресуде и одбио тужбени захтев тужиље у овом делу.

Међутим, потраживање за исплату оштећеном од 25.04.2014.године у износу од 2.048.483,65 динара није застарело, зато што је Закон о Војсци Југославије престао да важи 01.01.2008.године од када се примењује Закон о Војсци Србије („Службени гласник РС“ бр. 116/2007, 88/2009, 101/2010-др Закон ...), који не садржи одредбе о регресу исплатиоца и роковима за тражење исплаћеног. Стога се примењују општа правила и рокови прописани Законом о облигационим односима. Имајући у виду да се ради о регресном потраживању примењују се правила о стицању без основа из члана 210. став 1. ЗОО и општем року застарелости прописан чланом 371. ЗОО, који износи 10 година, па према томе потраживање из 2014.године, није застарело.

Правилно су нижестепени судови оценили да је тужени дужан да тужиљи исплати износ који је тужеља 25.04.2014.године (2.048.483,65 динара са законском затезном каматом почев од тог датума) исплатила трећем оштећеном лицу јер је извршила правноснажну судску одлуку којом је обештећен оштећени ББ, који је претрпео тешке телесне повреде у саобраћајном удесу за који је искључиво одговоран тужени. Чињеница што је пресудом Општинског суда у Сремској Митровици П 491/09 од 18.01.2009.године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж

820/2010 од 19.08.2010.године, тужилџа била обавезана да поред износа на које је била солидарно обавезана са туженим, обавезана да исплати оштећеном ББ, као самосталну обавезу износе досуђене у тој пресуди, не утиче на обавезу туженог да и тај износ надокнади тужилџи. Ово зато што је у тој парници Врховни суд Србије у Београду решењем Рев 625/07 од 11.06.2009.године укинуо пресуде Окружног суда у Сремској Митровици Гж 1998/06 од 19.11.2006.године и пресуду Општинског суда у Сремској Митровици П 491/05 од 18.08.2006.године, само у односу на тужену Републику Србију-Министарство одбране, Војска Србије и предмет је вратио на поновно суђење само у односу на овде тужилџу. Наиме, у односу на овде туженог је пресуда постала правноснажна па је у наставку поступка утврђено да оштећеном припадају већи износи од претходно досуђеног и само из тог разлога је овде тужилџа обавезана да самостало исплати додатне износе, јер тужени више није могао да буде обухваћен тужбеним захтевом. Из овога следи закључак да тужилџа није била обавезана на самосталну исплату додатних износа због неке своје посебне одговорности или пак доприноса настанку штете оштећенима. Према томе ради се о јединственим накнадама штете према оштећеном ББ за чији настанак је тужени био одговоран.

Тужени је дужан да као солидарни дужник према члану 208. ЗОО тужилџи надокнади износ који је поводом описаног штетног догађаја исплатила оштећеном. Према ставу 2. овог члана, део сваког појединог учесника у проузроковању штете суд одређује на основу степена кривице у проузроковању штете и на основу доприноса у проузроковању штете. Неосновано се тужени у ревизији позива на утврђену одговорност овде тужилџе у парници коју је оштећени водио против тужилџе као власника возила и њега као штетника као солидарних дужника. У тој парници је утврђена одговорност овде тужилџе зато што нико на портирници није зауставио туженог и није од њега тражио путни налог за тај излазак из круга касарне. Тужени је иначе као возач код тужилџе поседовао месечни путни налог. Том приликом је тужени неовлашћено напустио касарну са возилом тужилџе и потом неприлагођеном брзином и својом искључивом кривицом проузроковао саобраћајни удес и телесна оштећења три лица. Правилно је другостепени суд закључио да тужени није доказао колико износи одговорност тужилџе у односу на његову одговорност. Није довољно то што је тужени у одговору на тужбу указао на одговорност тужилџе (јер није предузела све оно што је било неопходно да га спречи да неовлашћено употреби возило власништво тужилџе). Било је потребно да предложи доказе у овој парници за своје тврдње, а што је пропустио да учини. Према томе, наводи ревизије у овом делу нису основани, па је Врховни касациони суд оценио да је тужени дужан да на основу члана 208. ЗОО као солидарни дужник тужилџи надокнади износ који је она искључиво исплатила оштећеном по правноснажној судској пресуди. Не стоје ни примедбе ревидента да је тужилџа проузроковала трошкове извршног поступка јер је могла и добровољно да изврши исплату. Тужени, као солидарни дужник који је правноснажним судским пресудама обавезан да плати оштећеном досуђене износе је такође могао да исплати ове износе добровољно, али то није учинио, па се не може позивати на несавесно понашање тужилџе, која је свим оштећенима исплатила све износе у извршним поступцима.

Како ни остали ревизијски наводи туженог нису основани, одлучено је као у изреци на основу члана 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП.

Врховни касациони суд је преиначио нижестепене пресуде, па је на основу члана 165. став 2, 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП одлучио о свим трошковима поступка на основу успеха тужиље у парници (2.048.483,00 динара) и успеха туженог са ревизијом (3.089.810,70 динара) па је бавезао туженог да тужињи надокнади трошкове у укупном износу од 165.750,00 динара који се односе на: састав тужбе у износу од 16.500,00 динара, састав 3 поднеска по 16.500,00 динара (49.500,00 динара), приступ на 5 одржаних рочишта по 18.000,00 динара (90.000,00 динара) и за једно рочиште које није одржано износ од 9.750,00 динара. Тужилја је обавезана да туженом надокнади укупан износ од 495.979,00 динара који се односе на састав жалбе и ревизије по 45.000,00 динара (90.000,00 динара), такса на жалбу и другостепену пресуду по 64.249,00 динара (128.498,00 динара), таксу на ревизију 128.498,00 динара и таксу на ревизијску одлуку 148.983,00 динара (у складу са постављеним захтевом јер та такса износи 192.747,00 динара). Трошкови су одмерени у складу са Тарифом о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12) и са Таксеном тарифом Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 106/15, 95/18).

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић